

Квітчата С.
НТУ «ХП»

**КРАСНОКУТСЬКИЙ ДЕНДРОПАРК ЯК ВТІЛЕННЯ ІДЕЙ ЕПОХИ
ПРОСВІТНИЦТВА**

Садово-паркове мистецтво в Україні набуло найбільшого розквіту в період XVIII–XIX століття.

На розвиток мистецтва цього часу вплинув просвітницький гуманізм другої половини XVIII століття. В епоху Просвітництва людина сприймається як частина природи. Саму ж природу розглядають як основу істини, як те, з чого людина повинна черпати знання. Особливістю просвітницьких ідей є поєднання раціональності та природності. Яскраво це поєднання виражається в тогочасному садово-парковому мистецтві, яке бачить парк вишуканим місцем для бесід та роздумів. Основна мета парку епохи Просвітництва тісно пов'язана з ідеалами самого Просвітництва, а саме це було бажання створити ідеальний осередок для ідеальної людини. Важливим є те, що просвітники намагалися максимально зберегти в мистецтві саму природу, таким чином, навіть створюючи якісь декоративні елементи в садах та парках, ставили за мету не знищити загальну атмосферу природності. Природа повинна залишатись об'єктом захоплення. Відомо, що в цю епоху відбувався зростання авторитету науки та людського розуму, в цей період було багато наукових відкриттів, в тому числі і знання акліматизації рослин та селекції. Тому неймовірно важливо було не втратити в низці наукових відкриттів саму природу, а навпаки поєднати їх.

Ця епоха дала Україні велику кількість шедеврів, якими уже протягом декількох століть милуються та захоплюються люди. Одним з них є Краснокутський дендропарк, заснований І. Н. Каразіним в 1793 році. Цей дендропарк є яскравим відображенням основних ідей епохи Просвітництва.

Наукові відкриття мали неймовірно велике значення для дендропарку. Любов до подорожей братів Каразіних мала вплив на його розвиток, так як Каразіни почали привозили рослини з різних частин світу і висаджувати їх на Краснокутщині. Таким чином в цьому виражається суть ідеї Просвітництва: поєднання наукового знання з акліматизації з природністю та натуральністю. Краснокутський дендропарк – один з найцікавіших зразків садово-паркової архітектури України XVIII століття.

Іваном Каразіним під час створення дендропарку був використаний природний рельєф, проведено меліоративні роботи, побудовано тераси та проведено роботи з відведення води. Також Іван Каразін підготував 2 ставки з особливим кліматом. Як тераси, так і ставки й на сьогодні продовжують знаходитися на території дендропарку.

Для акліматизованих рослин були потрібні особливі умови. Необхідність цих умов спонукала до створення майданчиків, освітлюваних сонцем та

яру поблизу ставка для додаткового зрошення. Ці рослини, привезені з інших куточків Землі, почали поширюватися по всій Україні.

Після смерті Івана Назаровича, його син Іван Іванович продовжує роботу батька. Важливим його внеском стало використання селекції. На території дендропарку є 2 печери Петропавлівського монастиря. Каразіни використовували їх в якості оранжереї, в якій вирощувалися цитрусові рослини. Таким чином тут також проявляється використання науки та намагання зберегти природність.

Отже, Краснокутський дендропарк став одним із найцікавіших прикладів садово-паркового мистецтва епохи Просвітництва, який і до сьогодні продовжує приваблювати відвідувачів.